

de Camprodon). *Goberna* en un capbreu de 1560 que ho posa prop del riuet de Pontiró, afl. dr. del Ter (*EntreDL* II, 129).

*Estany de la Goberna*, un dels del desert de Carlit, en el terme d'Angostrina (Alta Cerdanya) (Brousse, *Cerdagne*, 390).

*Goberna*, mas del lloc de Castelltallat, en el terme de Sant Mateu de Bages (Coromines, 1929).

*Malgovern*, partida del municipi de Lleida, a la dreta del Segre, a l'Oest de la ciutat.

Deuen venir de NPP germànics. Molt freqüents els compostos amb *-BERHT*; i els formats amb *-BERN* (*-bero*, Först., 259) no són rars. Com que els compostos amb *GOD-* són fecundíssims, es podria postular \**GOD-BERN*, si bé només es documenten parònims com *Gund-bern*, i *Wolfbern* amb vars. *-bero*, *-birin* (freqüent aquest des del S. VIII, Först., 12044), que ja podem esperar que es reduís a *Go(l)bern* en fon. cat. La terminació femenina dels NLL *Goberna* coincideix amb el gènere femení del germ. *Wolfbirin*.

*Malgovern* deu venir de *Markbern*, documentat en el S. IX (Först., 1095). Car els noms en *Mark-* tenien variant antiga en *Marku-* (cf. *Marcovicus*, *Marcuard* etc.): doncs \**MARKUBERN* (\**Marb-*), dissimilat en *Malgovern*. J. F. C. i J. C.

### La GODA i GODALL

LA GODA, serra, i antic castell i llogaret, a l'Anoia, agregat a Clariana. Entre Clariana i Argençola, una dotzena de k. a l'O. d'Igalada.

PRON. Recordo haver sentit *la gòda*, cap a Fiol (1928) i a Sta. Coloma (1955). Madoz (s. v.) diu que *Clariana* i *La Goda* formaven un municipi, encara amb aquest nom conjunt, a mj. S. XIX, i dona de *La Goda* alguna dada estadística. Modernament queda reduït a una sola masada, que jo veia de lluny, pujant cap a Fiol, el 1928.

MENCIONS ANT. 960: «--- castro --- *Tovos* --- comit. Minorisa --- castro *Montebui*; afr. occid. --- ad *Ipsa Godda* --- circi *Clariana* vel de *Ipsa Jorba*» (*Dipl. Cat. Vic*, 276, § 328); 986: «serra que dicunt *Goda*» (*Cat. Car* II, 200, 141, però Abadal creu que és un afegit del S. XII, n. 42); = *Cart. St. Cugat* (p. 148); 1023: «*ipsa serra q. d. Goda*» (*ibid.* II, 136); 1114: «in pugo Fadal<sup>1</sup> --- in podio de *Goda*» (*InvLC*, s. v. *pugo*, 480); S. XII: *Parr. de Goda* ja figura com parròquia, en totes 3 llistes de les del bisbat de Vic, p. p. Pladevall (n.º 120); 1167: «kastellum de *Godda*» (*Cart. Poblet*, p. 142); 1192: *Za-goda* (*ibid.*, p. 89); 1193: «castrum de *Ipsa Goda*», citat junt amb Rocafort de Queralt (MiretS., *Templ.*, 327-8); 1359: *Ça Goda* d'En M. *Ça Cirera* (*CoDoACA* XII, 51); *fi S. XIV* Dicc. de J. March.

ETIM. A penes es podria dubtar que vingui d'un nom germànic, coincident amb el nacional dels gots. Podria ser que es tracti només de la mateixa arrel, que també es concretà en NPP (*Gauda* i *Gota* [Góda], Först., 611, 659). Però és menys probable, i més aviat

es tractarà realment del nom nacional mateix, que és el que suggereix l'ús amb article (*ipsa* o *ça*), predominant ja en les mencions medievals, i fins en les més antigues; com que primer apareix com nom de la serra, en la qual es féu un castell, també podria ser que l'haguessin designat 'serra ben poblada o fortificada per visigots'; o bé pot ser personal indirectament: del lloc posseït per una senyora, goda; o per una que li haguessin dit 'la Goda', en memòria del seu noble, senyorial, llinatge de gent goda.

És en femení, però justament això es podria interpretar com una raó més per preferir la interpretació personal, i en alguna mesura antroponímica. Car aquest nom, convertit en NP, el trobem precisament, amb gran extensió i antiguitat, en la forma femenina, més que més (o únicament). *Goda* nom de dona, a. 985, a Terrassa (*BABL* VII, 392).

En efecte aviat el veiem en femení, *Goda*, convertit en nom hereditari, de família o cognom, a. 1341, a Tortosa (*BABL* XI, 426); i allí mateix Francesc *Goda* a. 1149 (Font Rius, *C. d. p. i*, § 75).

Devia arrelar-se sobretot cap al Migjorn, on, amb l'avenç de la Reconquesta, la gent amb fums nobles aconseguiria més avantatges territorials, i també entre ells hi havia més gent de guerra. Però no sols per això. Car llavors, és sempre el femení que trobem, amb curiós caràcter únic (no tinc nota de *Got* m., com NP): ningú com les dones per vantar-se de llinatge noble. Els descendents de les senyores (conegudes per 'La Goda', 'la noble senyora'), mantenien la denominació amb el caràcter de nom de família, per més que fossin homes.

En el Capbreu Milian de Morella, de 1493: «una sort de terra que fonc d'En Domingo *Goda*», fº 36r, i «terra d'en P. *Goda* ---» (bis) fº 61r. Després, en plural, *Godes* es convertí en un cognom que és específicament valencià: *AlcM* el veu en 5 pobles; entorn de Val. i sobretot del Nord: allà *AlcM* el recull en 7 pobles, des de Cast. Pna. i Benicàssim fins a Horta de St. Joan; també en tinc nota a Coratxà; d'un *Pont d'en Godes* a Albalat de la Ribera. I a Cast. Pna., a. 1398: «xinya al Sas atinent d'en *Godes*» (*Ll. de Válués* de Cast. Pna.) i 3 persones *Godes* a Castelló a. 1588 (Traver, *Antigs. C. Pna.*, 456).

Nom semblant és el del poble següent. Però aquí amb un problema etimològic que no es pot resoldre a la lleugera.

GODALL, poble al SO. de Tortosa, 5 k. al NNE. d'Ulldecona, separat del Montsià, per una serreta més baixa. *Pron. loc.*: *godâl*, usat sense article, oït a Vila-seca 1931 (*Ll.* 29, p. 204); també ho recordo de St. Rafel i de Rossell, 1961.

MENCIONS ANT. 1153, però en «regesta»: «Ramon Berenguer IV donà a Guillem de Copons --- la vila de *Goday*, en te. de Tortosa y lloc anomenat *Cannels*» (MiretS., *Templ.*, 62); 1198: Bernardus de *Godal*, de *Godallo* ---» (*Cart. Poblet*, p. 123); 1214: «Bernat de *Godal*, --- Carbonell de La Vid ---» (MiretS.,